

Анализ относно обвързване възнаграждението на магистрати с техните резултати и работа

Изразените мнения, оценки, констатации и предложения в анализа представляват само и единствено гледната точка на авторите и по никакъв начин не може да се приема, че те съставляват мнение на партньорите по проекта.

Целта на анализа не е да доказва или решава необходимостта от определен брой магистрати в българската съдебна система, а дали да бъдат увеличавани или намалявани възнагражденията им, когато работата им директно ощетява Българския данъкоплатец и дали самото им присъствие в системата не уронва демокрацията на местно и национално ниво, чрез пагубни дела. Анализът няма да навлиза в това дали са ефективни мерките за борба с корупцията в средата на магистратите, а по-скоро дали възнагражденията и промоциите които получават трябва да отговарят на резултатите от работата им. Нашето мнение е, че възнаграждението на магистратите трябва да бъде обвързано с резултатите от работата им и когато те не отговарят на минимални стандарти за етика, същите магистрати трябва да бъдат освободени. Това ще увеличи демократична прозрачност, което недиректно подобри бизнес климата и директните инвестиции.

България е сред най-осъжданите държави в Европа за нарушение на основните човешки права. Това показва статистиката на Европейският съд по правата на човека в Страсбург. От момента когато страната става член на Съвета на Европа и признава юрисдикцията на Европейския съд по правата на човека, е осъждана по 663 дела за тези 29 години. В повече от 1/3 от случаите е за нарушение на правото на свобода и сигурност. Основни демократични принципи, които би трябвало да се спазват за държава членка на ЕС.ⁱ

Заклучението на този анализ, е че възнагражденията на магистратите и тяхното кариерно изкачване трябва да рефлектират именно основните принципи на човешко право на свобода и сигурност. Ако държавата бива осъждана да заплаща компенсация от парите на данъкоплатците в лицето на съд и прокуратура, то действащите по тези дела магистрати би следвало да бъдат санкционирани. Това трябва да ги направи по внимателни, тъй като в момента не носят персонална отговорност и няма механизъм или критерий, които да ги контролира ефикасно. Въпреки че има действащ инспекторат, практиката показва, че в мнозинството от случаи, магистратите не се санкционират. Нашето мнение е, че това е поради липсата на ясни критерии и е на индивидуална, често „замъглена“ преценка.

Не отричаме ползите от справедлив процес или неизмеримите ползи от правосъдие за всеки, въпреки че трудно може да им се даде стойност, но смятаме че когато държавата е осъдена да плаща за действията на магистратите които я представляват, то следва тези магистрати да бъдат порицани и евентуално отстранени, за да не причиняват повече щети.

Този анализ ще ползва за пример действията на заловения с подкуп през 2014г. бивш зам окръжен прокурор на Бургас, Ангел Георгиев и адвокат Марин Стефановⁱⁱ

Бившият зам. Окръжен прокурор водеше знаково дело "Гранити", което продължи над 10 години и само по себе си коства на данъкоплатеца висока сума пари, само за да бъде прекратено.

България бе осъдена по дело Гранити да заплати на един от потърпевшите - Галин Костов 134,000лв.

Дело "Гранити" под надзора на прокурор Георгиев и съдия Захарин Захариев от Бургаски Окръжен Съд държа обвиняеми в арестите без доказателства повече от 2 години. Галин Костов е един от тях. ⁱⁱⁱ

„Неимуществената вреда представлява сериозно засягане на личността и достойнството на едно лице и се изразява в негативни преживявания от негова страна. Обезщетението следва да бъде съобразено с личността на ищеца, с начина, по който е преживял случилите се събития и отраженията, които са оказали върху него, включително върху обкръжаващата го среда, професионалната такава и близките му“, мотивира се съдът.

Месечната заплата на окръжен прокурор е около 2,150лв на месец до 2015-та година. ^{iv}

В тази линия на сравнение, бившият зам. Окръжен прокурор Ангел Георгиев е струвал на данъкоплатеца 63 месечни заплати или над 5 години издръжка, като това е само по това дело, а същият е замесен и в други скандални дела с осъдителни присъди в Страсбург. Нещо повече, прокурор Ангел Георгиев е награден за „добра“ работа от прокурор Гешев през 2021 и в момента работи като редови прокурор.

Проблемът за данъкоплатеца тук, не е, дали въпросният магистрат получава достатъчно възнаграждение, а защо въобще продължава да бъде държан да работи в системата и да получава възнаграждение, въпреки множеството правни нарушения които е допуснал.

Извън конкретните за страната ни препоръки, Комисията за демокрация чрез право (по-известна в публичното пространство като Венецианската комисия), Комитета на министрите на Съвета на Европа, СЕРЕJ, Европейската мрежа на съдебните съвети и др. също са давали препоръки и предложения за залагане на ясни и обективни стандарти при определяне на магистратските възнаграждения като гаранция за независимост на съдиите, ефективно осъществяване на дейността и съобразени с отговорността, която те носят. ^v

В същото време, нивото на усещане за независимост на съдебната власт в България продължава да е ниско. Едва 37 % от гражданите считат, че независимостта на съдебната власт е в „относително добро или много добро“ състояние. Сред бизнеса резултатите също са под средното ниво — 45 % считат, че независимостта на съдебната власт е в „относително добро или много добро“ състояние ^{vi}

Съвсем разбираемо е, че за да се гарантира независимостта и да се ползва с обществено доверие работата на магистратите, те трябва да бъдат добре платени. Около 80% от гражданите считат, че няма официални гаранции за независимостта на съдебната власт в България. Почти същия е делът и на гражданите, според които организацията на съдебната система не осигурява ефективен достъп до правосъдие. В същото изследване

широко застъпено е мнението, че високите възнаграждения не са условие, което гарантира почтено и безпристрастно изпълнение на служебните задължения - над 40% от респондентите смятат, че възнагражденията в съдебната власт не създават такива условия, а други близо 30% са отговорили, че почтеността и безпристрастността при изпълнение на служебните задължения не зависят от размера на възнагражденията.^{vii}

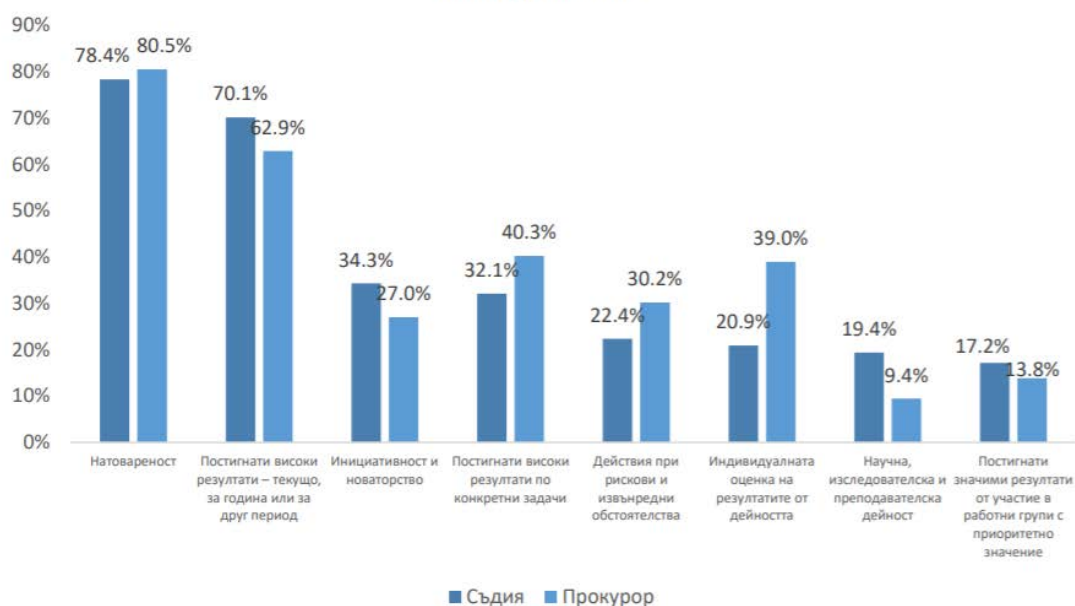
Следователно щом възнаграждението не може да създаде условия за безпристрастното изпълнение на служебният дълг и магистратът не носи лична отговорност за действията си, то тогава е редно неговото възнаграждение и бъдеще в правосъдната система да е свързано с негативните резултати от действията им. Магистрати които вредят на данъкоплатеца би трябвало да бъдат порицани, което да рефлектира на заплатите и бонусите им и ако негативната тенденция продължи, да бъдат уволнени, както би била нормата на други работни места.

Самият факт че магистратите се ползват с редица преференции като имунитет срещу носене на лична отговорност за действията си, следва на същите да бъде държана сметка, относно как работата им рефлектира на общественото мнение за съд и прокуратура, както и разходите, свързани с действията по делата.

Магистрат, който е арестуван в момента на получаване на подкуп (Ангел Георгиев), било то чрез адвокат посредник би следвало да не се допуска на работа в съдебната система, тъй като това подкопава общественото доверие, както е описано по-горе и намалява прозрачността на демокрацията.

По поръчка на Български институт за правни инициативи бе проведено национално представително социологическо проучване сред магистратите в България за тяхното мнение във връзка с възнагражденията в системата. Изследването е проведено от социологическа агенция „Глобал Метрикс“ в периода юли-септември 2020 г. и обхваща 312 съдии, 318 прокурори и 74 следователи. Събирането на информацията е осъществено чрез метода на прякото стандартизирано интервю.

Според Вас какви трябва да са критериите за допълнително възнаграждение?

Натовареността на първо място и постигнатите резултати – били те текущи, годишни или за друг период от време, са най-важните критерии за определяне на допълнителните възнаграждения според българските магистрати. Според прокурорите постигнатите резултати по конкретни задачи, индивидуалната оценка на резултатите от дейността, както и действията в извънредни обстоятелства са сред останалите по-важни критерии при формирането на допълнителните възнаграждения. В тази насока, когато прокурор е повдигнал редица тежки обвинения без да е имал доказателства за това и заедно със съдия е държал обвинените в ареста с години докато чака за доказателства би следвало да намали заплатата им или да бъдат отстранени заради некомпетентност.

Препоръката на този анализ е свързането на възнаграждението на магистрати с действията им, когато държавата е осъждана за нарушаване на правата на човека без значение на присъдената сума в полза на потърпевшите. Ако има повтарящо се нарушение, заплатата на магистрата да бъде намалена, а при последващо нарушение, магистрата да бъде отстранен за да не вреди на доверието в съдебната система и демократичните процеси, както и да ощетява данъкоплатеца.

По този начин личната отговорност на магистрата няма да бъде нарушена, като липсваща такава, но това ще създаде механизъм с който негативните действия на магистратите да бъдат ограничени. Дългосрочно това ще намали разходите, които данъкоплатеца плаща за изгубени дела по нарушаване на човешките права, като отсее и премахне некомпетентни магистрати с редица провинения от съдебната система. Ще има увеличена демократична прозрачност, което не директно подобри бизнес климата и директните инвестиции.

От ляво на дясно: Ангел Георгиев, прокурор, Любомир Петров- Административен Ръководител на Апелативна прокуратура-Бургас, Емил Христов – прокурор от Апелативна прокуратура – Бургас.

Ангел Георгиев, уволнен от поста за Зам Окръжен Прокурор на Град Бургас, след като е арестуван с подкуп заедно с адвокат Марин Стефанов от Полиция София. Дело Гранити, връщано 6 пъти в съда заради пропуски в обвинителния акт.

За Търговия с влияние, Главният прокурор Сотир Цацаров вече внесе предложение за отстраняването от длъжност на друг участник в разговорите - прокурор Емил Христов: „Срещу него има разследване за извършено престъпление, затова искам отстраняването му.” (източник Нова ТВ)

Съдиите констатират, че е налице "усилено разпространение" на информация в медиите и форумите на електронните издания, че Христов е корумпиран прокурор, "опънал чадър над мафията" в региона на Бургас, а липсата на разследване с краен резултат създава недоверие към него и актовете му. А дейността му като апелативен прокурор е безсмислена, ако не вдъхва доверие.

(https://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2013/12/13/2203191_loshiat_loshite_i_zlite/)

ⁱ <https://www.mediapool.bg/bulgaria-e-sred-nai-osazhdanite-ot-sada-v-strasburg-darzhavi-news317461.html>

ⁱⁱ <https://afera.bg/%d0%b3%d1%80%d0%be%d1%82%d0%b5%d1%81%d0%ba%d0%b0-%d0%bf%d1%83%d1%81%d0%bd%d0%b0%d1%85%d0%b0-%d0%b0%d1%80%d0%b5%d1%81%d1%82%d1%83%d0%b2%d0%b0%d0%bd%d0%b8%d1%8f-%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%ba%d1%83%d1%80/>

ⁱⁱⁱ <https://news.lex.bg/%D1%87%D1%81%D0%B8-%D0%BE%D1%81%D1%8A%D0%B4%D0%B8-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%83%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-134-000-%D0%BB%D0%B5%D0%B2%D0%B0/>

^{iv} (<https://www.24chasa.bg/novini/article/5051642>)

^v Такива препоръки могат да бъдат видяни на [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2010\)004-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2010)004-e), <https://rm.coe.int/cmrec-2010-12-on-independence-efficiency-responsibilites-of-judges/16809f007d>,

https://www.encj.eu/images/stories/pdf/workinggroups/encj_2015_2016_report_funding_judiciary_adopted_ga.pdf

^{vi} Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2020 г., графики 44 и 46. Нивото на усещане за независимост на съдебната власт се категоризира по следния начин: много ниско (под 30 % от анкетираните възприемат независимостта на съдебната власт като относително добра и много добра); ниско (между 30 % и 39 %), средно (между 40 % и 59 %), високо (между 60 % и 75 %), много високо (над 75 %). Вж. също проучване, проведено сред съдии през 2019 г., което установи, че 50 % от тях са се сблъскали с незначителна на независимостта им от страна на правителството и медиите. Европейска мрежа на съдебните съвети (ЕМСС) (2019 г.), Independence and Accountability of the Judiciary — ENCJ Survey on the independence of judges, графики 43 и 45. Проучването обхваща 21 държави — членки на ЕС. 14 Модел на пилотен доклад по чл. 30, ал. 2, т.12 от Закона за съдебната власт - Годишен доклад за независимостта и прозрачността на дейността на органите на съдебната власт и на дейността на ВСС 2019

^{vii} ВЪЗНАГРАЖДЕНИЯТА В СЪДЕБНАТА ВЛАСТ http://www.bili-bg.org/cdir/bili-bg.org/files/MAGISTRATES_REMUNERATION_F-converted.pdf